

розвитку колегіального управління. Збагачення системи оцінки стану тісно пов'язане з вирішенням майбутніх завдань.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145 – VIII [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145> – 19.
2. Офіційний сайт Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://pnpu.edu.ua/vchena-rada>
3. Офіційний сайт Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. [Електронний ресурс]. Режим доступу:<https://sspu.edu.ua/universitytet/pro-universitytet/studentske-samovriaduvannia>
4. Прокопенко А. І. Наукові основи управління в системі освіти: Монографія. Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків. 2005. 304 с.
5. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. КИЇВ, 2020[Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
6. С.М. Хриков. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 1. Електронний ресурс. Режим доступу: <file:///C:/Users/User/Downloads/7.pdf>

Валентина ГЕРЕДЧУК

СТАНОВЛЕННЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Головною стратегією розвитку вітчизняної системи вищої освіти є інтеграція в європейський та світовий освітній простір, що полягає в гармонізації національних освітніх політик та доктрин, впровадження правового регулювання та стандартів якості освіти. Розбудова єдиного загальноєвропейського освітнього середовища призвело до формування поняття транснаціональна вища освіта (transnational higher education), що у міжнародних англомовних виданнях ототожнюється з поняттями закордонна чи трансгранична вища освіта [1, с. 249–250]. Аналіз наукових джерел показав, що транснаціональна вища освіта покликана на виконання таких завдань: зростання фінансових потоків за допомогою залучення іноземних студентів на платні форми навчання; розширення навчальних планів і можливостей навчання студентів у зарубіжних ЗВО-партнерах; розширення міжнародної співпраці ЗВО для ефективного використання їхніх ресурсів та створення потужного наукового потенціалу; підвищення якості освіти за рахунок участі студентів і викладачів у міжнародному обміні за програмами академічної мобільності [2, с. 134].

Проте сьогодні вища освіта в Україні трансформується не лише під впливом глобальних науково-технічних досягнень, а й через суттєві соціальні, ціннісні та геополітичні зміни, викликані війною. Якщо раніше основні акценти транснаціональної стратегії зосереджували на міжнародній мобільності студентів і науково-педагогічного персоналу, адаптації навчальних програм та розвиток міждержавних наукових проєктів [3, с. 11], то на сьогодні актуальності набуває утворення єдиного освітнього та культурного простору, який має характеризуватися безбар'єрністю та інтегрованими мультидисциплінарними програмами, які б відповідали як запитам суспільства, так і потребам світової економіки.

Заклади вищої освіти України стикнулися з тим, що значна кількість здобувачів освіти, в тому числі іноземні студенти, вимушені були виїхати закордон у зв'язку з

активними бойовими діями. Звичайно, вони отримали значні пільги та привабливі умови для навчання в країнах свого тимчасового перебування. Тому для того, щоб не втратити контингент студентів, заклади вищої освіти мають стати конкурентоспроможними та високотехнологічними. Саме для цього важливо впроваджувати інноваційні форми, методи і засоби освіти. І це не лише дистанційні курси чи онлайн-консультування у зручних додатках та месенджерах, а і розробка унікальних програм та технологій. Так, в багатьох закладах було запроваджено проведення занять у змішаному форматі в інноваційних STEAM-аудиторіях, в яких якісні знання та живе спілкування з викладачем отримують студенти з різних локацій.

Позитивні зрушення в напрямку розвитку транснаціональної освіти відбуваються за рахунок поглиблення міжнародного співробітництва для проведення наукових досліджень студентами та викладачами. Науково-дослідницька діяльність університетів, що спрямована на продукування нового знання, перетворює їх на осередки економічної та соціальної активності. Різноманітні наукові проекти та грантові програми дозволяють здобувачам освіти обмінятися досвідом у передових практиках, провести актуальні галузеві дослідження та апробувати результати. Саме такі інноваційні моделі навчання сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів та створенню кваліфікованих кадрів для глобального світового суспільства [4, с. 123].

Наступним важливим аспектом транснаціональної освітньої траєкторії є проходження стажування та практики здобувачами освіти за програми міжнародного обміну, що сприяє реалізації геополітичних і економічних інтересів країн. Для такої академічної мобільності важливим є налагодження співпраці між ЗВО-партнерами та розробка уніфікованих навчальних програм. Українські студенти мають можливість стажуватися в різних університетах світу, зокрема в межах програми “ERASMUS+”. “ЕРАЗМУС+” – це програма міжнародної співпраці Європейського Союзу з іншими країнами світу у сфері освіти, молоді та спорту, що має на меті підтримку освітнього, професійного та особистісного розвитку громадян ЄС і поза його межами задля стійкого зростання якості робочого персоналу і соціального згуртування, для розвитку інновацій та посилення європейської ідентичності і активності громадян. Програма надає можливості для навчальної та академічної мобільності для молоді, проекти та фінансову підтримку. Проте слід зазначити, що без уніфікованості освітніх програм виникає багато проблем та перевантаженість студентів, оскільки протягом семестру мають виконати як програму європейського ЗВО, так і українського, що є не виправданим. Тому потребує вирішення питання імплементації індивідуальних освітніх траєкторій, урівноваження кредитного навантаження та відміна додаткових точок контролю, що б дало змогу студентам максимально використовувати всі наявні освітні можливості [2, с. 135].

Не дивлячись на важку економічну ситуацію та активні бойові дії, Україна залишається привабливою для іноземних студентів. Теперішній рівень цифровізації та модернізації освітніх послуг сприяє і сьогодні притоку бажаючих навчатися на базі вітчизняних ЗВО, а експорт освітніх послуг є надважливою перспективною сферою для збільшення інвестицій в економіку країни. Уряд України затвердив «План заходів щодо популяризації можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів до 2025 року» [5, с. 18]. Це спонукає удосконалювати системи підготовки фахівців з урахуванням вимог світового ринку праці, підвищувати якість навчання, розробляти нові навчальні програми і курси з імплементацією міжнародного компоненту, якнайшвидшого впровадження нових технологій і покращення матеріально-технічної бази ЗВО. Також важливо створити умови для підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, що працює з іноземними студентами. Вільне володіння англійською мовою та відкриття зарубіжних філіалів є одними з найважливіших факторів покращення взаємодії зі здобувачами.

Експерти зазначають, що в найближче майбутнє Україна буде в центрі уваги всього світу, адже більшість країн усвідомили значущість подвигу українського народу, тому зростатиме кількість організацій, підприємств та ЗВО, які зацікавлені у партнерських відносинах та взаємній інтеграції. Залучення стейкхолдерів дозволить вдосконалювати існуючі форми навчання, використовувати нові ефективні інструменти та розробляти нові механізми взаємовідносин «освіта-бізнес-суспільство». Процес формування конкурентних переваг потребує нового інструментарію з «соціально-орієнтованою компонентою», який би інтенсифікував партнерські відносини між освітою, суспільством і підприємництвом.

В останні 5 років все більшого поширення набувають дистанційні форми навчання. Це пов'язано як з глобальними змінами (пандемія, розвиток інформаційних технологій), так і з суттєвими трансформаціями ринку праці. Зокрема, здобувачі освіти не бажають навчатися стаціонарно протягом п'яти років, а все частіше поєднують навчання з успішною трудовою діяльністю. Крім того, динаміка розвитку суспільства і економіки настільки швидка, що часто інформація стає неактуальною вже через рік-два після її виходу. Тому немає сенсу видавати друковані книги та посібники, які за декілька років втратять свою доцільність. Все частіше зустрічається теза «навчання протягом життя», яка свідчить про те, що в наших реаліях фахівці мають постійно удосконалювати знання та підвищувати кваліфікацію, а однією з найцінніших якостей працівника стає здатність до швидкої адаптації та навчання у нових умовах.

Саме тому, при розробці дистанційних навчальних програм транснаціональної вищої освіти слід чітко структурувати зміст лекційного та практичного матеріалу з метою його максимально повного засвоєння, супроводжуючи обов'язковими блоками вправ і контролю за кожним фрагментом. Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється за допомогою сучасних засобів мережевої комунікації, таких як електронна пошта, он-лайн чати та конференції у Skype, Viber чи WhatsApp. Перевагами такої форми освіти є можливість встановлення індивідуального темпу навчання іноземного студента, можливість повторного використання навчальних матеріалів, технічна легкість доступу до ресурсів, чітка послідовність викладу матеріалу, система тестування, оцінки та контролю знань іноземних студентів, набутих в ході дистанційного навчання.

Отже, за результатами проведених досліджень встановлено, що глибокі та широкомасштабні економічні, політичні, соціальні та науково-технічні трансформації обумовлюють необхідність застосування системного підходу для розвитку транснаціональної вищої освіти та стратегічного розвитку національної системи вищої освіти як однієї з провідних складових національної безпеки та сталого розвитку України.

Список використаних джерел

1. Adick C. Transnationalisierung als Herausforderung für die International und Interkulturell Vergleichende Erziehungswissenschaft. *Tertium Comparationis*. 2005. № 11 (2). P. 243–269.
2. Желанова В. Напрями реалізації стратегії інтеграції в сучасній освіті України. *Нові технології навчання*. 2020. № 94. С. 132–137.
3. Грицюк В.Є., Гудзенко О.Ф., Дягілев В.Є. Транснаціональна освіта як чинник розвитку підготовки іноземних здобувачів вищої освіти : *електронні матеріали*. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/188178028.pdf> (дата звернення: 12.10.2022).
3. Грицюк В.Є., Гудзенко О.Ф., Дягілев В.Є. Підготовка іноземних здобувачів вищої освіти та транснаціональна освіта. *Проблеми і перспективи підготовки іноземних студентів*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 11-12 жовтня 2018 р. Харків : ХНАДУ. С. 120–122.

4. Авшенюк Н.М. Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія; за наук. ред. М.П. Лещенко. Київ: Інститут обдарованої дитини, 2015. 610 с.

5. Большая О.В., Кузьменко Г.М., Дяченко-Богун М.М. Взаємодія глобального ринку освітніх послуг та системи вищої освіти України. *Витоки педагогічної майстерності*. 2021. В. 28. С. 16–20.

6. Гуляєва Н.М., Бідюк А.М. Конкурентні стратегії закладів вищої освіти. *Економічний вісник університету «ДВНЗ Переяслав Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди»*. 2018. Вип. № 37/1. С. 12–18.

Аріна ОЛЕФІР

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ В ШВЕЦІЇ

Актуальність вивчення досвіду основних методів навчання в закладах освіти провідних держав Європи полягає в тому, що система освіти в Україні перебуває в стадії реформування і трансформації. Проголошений курс на євроінтеграцію вимагає входження української системи освіти у Європейський простір, приведення її стандартів до європейських, застосування нових форм та методів навчання. У цьому контексті важливим є вивчення та запровадження позитивного досвіду реформування системи освіти європейських країн. Шведська модель освіти, що в другій половині ХХ століття зазнала реформування, була визнана прогресивною та демократичною. Освіта в Швеції є пріоритетним напрямком життєдіяльності держави, забезпечує інтелектуальний ресурс нації, добробут, розвиток національної культури, підвищення рівня життя. Вивчення досвіду використання основних методів навчання у шведських закладах освіти актуально з точки зору створення цілісної демократичної системи навчання та виховання підростаючого покоління, підготовки педагогічних кадрів.

Мета статті – проаналізувати шведську систему освіти різних рівнів з точки зору використання основних методів навчання в закладах освіти та розглянути ймовірність впровадження елементів в освітній процес в Україні.

Освіта у Швеції виступає показником та чинником соціальної і економічної стабільності, національної безпеки. Шведська модель освіти характеризується перш за все чіткою системою та структурованістю у поєднанні з самостійністю навчальних закладів. Зміст сучасної шведської освіти – багатокomпонентний. Він охоплює не лише знання, а й способи практичної діяльності, творчий досвід, ціннісні орієнтації особистості. В умовах інформатизації шведського суспільства змінилась самоцінність знань. З одного боку, вони стали доступнішими, а з іншого – збагачення новими знаннями, уміннями, – є обов'язкові й необхідні для людини впродовж усього життя [3, с. 26].

Уряд та риксдаг відповідальні за організацію шкільної освіти у країні. Загальні цілі та напрямки роботи школи визначаються на рівні держави та закріплені у Законі про освіту, а муніципальна влада відповідальна за практичну реалізацію окреслених напрямків роботи у сфері освіти, організацію навчальних закладів.

Дошкільна освіта є добровільною в системі обов'язкової неповної середньої освіти та розглядається як невід'ємна частина системи. У муніципальному Плані роботи та розвитку шкіл вказується, яким чином побудована і розвиватиметься система дошкільної та шкільної освіти даного округу. Особлива увага в ньому приділяється заходам, запланованим муніципальною владою, для досягнення цілей, поставлених урядом і риксдагом. А за наявності підготовчої школи (або класу) при початковій школі, в робочому плані школи вказується, в тому числі, і яким чином реалізовуватимуться